

ole tarvinnut viettä — henkisesti nimitt. Jotkut kai ymmärtävät, että lentäminen tuotti minulle tyydytystä jo sinänsä, onhan se jaloa urheilua! Ja kun siihen sai vielä yhdistää ajatuksen, että tappelee sentään jaloimman aatteen eteen mikä milloinkaan on ihmishenkeä innostuttanut, niin en turhaan henkiparkaani antanut.

”On perin mukavaa — niin hän jatkaa — tuntea elävänsä lähellä maailman valtasuonta, ihmiskunnan nousun aikaa, tuntea että on ymmärtänyt maailman ja ihmisen ja jaksaa olla ottamatta sydämelleen pikkuseikkoja.

Kuolemakin, se pelottaa vain heikkoja ja tietämättömiä, niitä, jotka eivät ole jaksaneet eivätkä uskaltaneet ottaa maailmalta sitä mitä siltä saa. En ole fanatikko ja siksi jaksan senkin mielitekoni menetyksen

kestää, etten ehtinyt kirjoittaa mitä viime vuosina olen oppinut — —

Älä ajattele, että uneksin jotain ”urhon kuolemaa” tai mainetta tai jotain muuta sellaista! Minä olen itseeni varsin tyytyväinen — yritän tehdä sen minkä tuhannet muutkin: tietoisien miesten velvollisuuden — ja hyvä (muttei välttämätöntä) jos muutkin ovat tyytyväisiä minuun.”

Tähtelän toverit todistavat, että hän oli hyvin kiintynyt tehtävänsä. Nishnij-Nowgorodissa opiskeli hän innokkaasti ja toimessaan Itämeren laivaston lentäjänä kehitti hän itseään huolella.

Toveri Tähtelän hautaus tapahtui marraskuun 10 p:nä sotilaallisin kunnianosoituksin Oranienbaumissa, jolloin mm. Yrjö Sirola piti puheen Venäjällä oleskelevien suomalaisten kommunistien puolesta.

Köyhälistön nousu

Mikä tapahtumain paljous mahtuukaan vuosiin 1917, 1918 ja 1919! Venäjän, Saksan, Itävalta-Unkarin vallankumoukset, pitkä sarja syntyneitä ja kukistuneita köyhälistövaltioita ja siihen kysymykseen liittyviä sotia, ennen kuulumatonta määrää väkivaltaiseen luonteeseen pyrkiviä poliittisiksi muuttuvia taloudellisia taisteluita yleiseltä vallankumouksesta säilyneissä maissa... Elämme todellakin murroskaudessa, jota valtavampaa eivät historian lehdet kerro. Olipa nyt erinäisten väitteittemme laita miten tahansa, yhdessä kohdassa ainakin olemme oikeassa. Nimittäin siinä, että olemme edellisinä aikakautena ladattujen jättiläisvoimien purkauskohtassa.

Maailman tapausten kiittävän kuvasarjan vilinässä on silmä hetkiseksi kiintynyt Unkarin huimaaviin tapauksiin. Muutamia kuukausia takaperin yllätti maailman tieto, että Unkarin porvaristo oli vapaaehtoisesti

— tavattoman ulkonaisen painon alaisena — luovuttanut vallan köyhälistön käsiin. Sitten oli meillä ihmettelemistä siinä tarmokkaassa, suunnitelmanmukaisessa ja nopeatahtisessa järjestyksessä, millä Neuvosto-Venäjä pienoisikoossa — Neuvosto-Unkari, rakennettiin. Kun taikaiskulla nousi entisen punakaartin tilalle punainen armeija, joka vihollisjoukkojen epäluotettavuuden takia kykeni pitämään maata hallussaan, vieläpä hyökkäämään ja valtaamaan Slovakian Karpaattein rinteellä. Mutta sitten tapahtui odottamatonta — punainen armeija tuhoutui, rumanialaiset marssivat Budapestiin, neuvostojärjestelmä kukistui, monarkistinen järjestelmä nousi tilalle — kaikki muuttamassa päivässä.

Tämä oli tietenkin mahdollista vain muitten tapausten, etenkin Denikinin hyökkäyksen yhteydessä, mikä riisti Neuvosto-Unkarilta itäisen avun.

Unkarin neuvosto-historiassa on

muuten melko paljon yhtäläisyyttä Suomen köyhälistökäpän kanssa. Pääyhtäläisyys näyttää olevan siinä, että köyhälistö suurin piirtein katsoen laskee aseensa, luottaen voittajapuolen ymmärtäväiseen humanisuuteen — saaden kuitenkin niskaansa kaiken valkoterrorin.

Varsin vähän ennätti kuohuva suur maailma kiinnittää huomiotansa unkarilaiseen jälkinäytökseen silvottuihin ruumiskasoihin. Silmän eteen tarjoaa eteenpäin ryntäävä tapausten kulku uusia viliseviä kuvia päivästä toiseen. Maailmanmyrskyn aallot nousevat ja laskevat. Äskettäin oli huomiolla vuoro kiintyä Italian sosialistien suureen vaalivoittoon, Englannin ja Amerikan valtaviin jättiläiskamppailuihin.

Kuitenkin pyrkii ajatus hakemaan tässä tapausten vyöryssä yhtenäisiä suuntaviivoja, järjestelmällisyyttä. Eihän voi käsittää kaikkea tätä järjestömäin alkuvoimain sekasortoiseksi myllerrykseksi. Niinpä on havaittavissa, että se on köyhälistön sisäinen, samalla kansainvälinen pyrkimys, mikä nostattaa tämän vääjäämättömän, rohkean vallankumousliikkeen. Eräistä piireistä, vieläpä sosialisteihinkin lukeutuvien taholta väitetään, että köyhälistö väärin käsittää aatettansa, pyrkii välittömästi toteuttamaan sosialismia esim. neuvostovaltioitten, noitten köyhälistö-diktatuuria edustavien kommuunien kautta, joka heidän sanojensa mukaan on väärä tie.

Mutta menettä ja sanoppa köyhälistölle: tuo on väärin ja teorioittemme kannalta harhauttavaa! Sama kuin jos myrskyaalloille huudat äänesi käheäksi: seisahdu, käänny, tuo on minun teoriani mukaan ilmeisesti väärä suunta!

Tottapa se on köyhälistön sisäinen pyrkimys ja tottapa ajan myrskyllä on omien lakiansa alainen suunta, koska yhden työväenvaltan kukistuminen ei estä uutta syntymästä, ja koskapa kaikista esimerkeistä ja varoitteista huolimatta köyhälistö-

joukkoja yhä kaikkialla tulvaa vallankumouksellisen sosialismin lipun juurelle.

Tämä tapahtuu siitä huolimatta, että epäonnistuneitten yritysten luku muodostaa jo kokonaisen sarjan — Suomi, Viro, Läti ja Liettua, Krimi, Baijeri, Slovakia. Niitä on jo pariin kymmenen nousut noita köyhälistövaltioita, nousut ja taas vai-punut ajan helmaan. Ja jokaisella on oma veristen kärsimysten täyttämä historiansa.

Kaipa siinä on havaittava jotain historiallista tuossa liikkeessä. Puolueettomaan tarkastelijaan ja tapausten seuraajaan, joka ei ole puolueennakkoluulojen alainen, tekee tuo valtava köyhälistöliike kuitenkin sen vaikutuksen, että sillä on syynsä ja perustuksensa syvemmällä kuin eri maissa esiintyvän vallanhimoisten seikkailijain tahdossa, kuten yleensä väitetään.

Ei voida olla ollenkaan vakuutettuja siitä, etteikö tule muissakin maissa kuin Unkarissa sellainen tilanne, joka sysäämällä sysää vallan köyhälistön käsiin. Se voi tapahtua sitäkin suuremmalla syyllä kuin köyhälistöt eri maissa yhä itsetietoisemmin ja voimakkaammin pyrkivät myös puolestaan tuota valtaa tavoittamaan. Ja maailman yleiset taloudelliset ja valtiolliset olot taas viittaavat kaikkeen muuhun vaan ei tasaantuvaan ja rauhottuvaan kehitysvaiheeseen.

Ei voida myöskään olla vakuutettuja, etteikö tulisi muillekin kuin Venäjän neuvostohallitukselle pitkäaikaisempia elämisenmahdollisuuksia. Mitenkä se historia ne voimasuhteet nyt punnitsee.

Tällaiseksi laskelmien tekijäksi sitä käy maailmantapausten huimavaa näytelmää katsellessa. Se on niin suuremmissa, niin valtavaa. **Mutta pieniaieluisen on se työläinen — mitä suuntaa hän sitten ollekaan — joka ei sydämensä syvimmillä kiintymyksellä seuraa eri maitten köyhälistöjen taisteluita vuosisataisen ihanteensa toteuttamiseksi.**